

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

B Ante Y

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

Bullatus a um: bulla insignit: vt vestis bullata in qua erat bulla. Et bullatus tumidus excrefcens. **Perli**. Non equidē hoc studeo bullatis vt mihi nugis **Pagina** turgecat.

Bulge auctore Pompeio sacculi scoztei sunt ad ferenda numismata siue cetera ad iter necessaria: quas alij **Ulgas** appellant. **Senec.** ab equis quibus portantur **hippoperas** vocat. Cuius hec sunt verba ex lib. epistolariū ad **Lucil.** **Q.** Cato censorius: quē tā necessariū reip. fuit nasci q̄ **Sipionem.** Alter enim cū hostibus nostris bellū: alter cū moribus gessit canterio vehebatur **hippoxis** quidem impostis: vt secū vitia portaret.

Bullis in iū: significat feruescere: et bullam facere. Cuius compositum est **ebullio**: quod est valde seu ex tra bullire: extra fundere sicut aqua in abeno calefacta ebulliens non se ipsa capisced intumescit: et funditur. **Cic.** li. iij. **cul.** Qui se virtutes ebullire volēt et sapientias nihil aliud dicēt. **Uñ** etiā accusatiū habet. **Hiero.** in **Ego.** Ebulliet fluminis ranas. Et ebullire est epirare. **Comutus** **Detaphora** sumpta a bullis q̄ in aqua sunt et cadentibus guttis rumpuntur: et spiritum quo continentur amittunt: p̄terea ebullit epiratur. Nam cum ebullit aqua igne subiecto: alius quidam vapor emittit. **Hiero.** lib. ij. **Dach.** pro scaturire posuit. Ipse ebullire fecit de perfride eos qui pugnauerant contra nos.

Bullis nomen ciuitatis a **Bullone** cōditore sic dicta: a qua **buli** et **bulienses.** **Cic.** in **Dionem.** **Parthenū** et **bulienses** illū.

Bullimon greci magnam famem dicunt. **Bupeda** magnum puerum.

Bupho genus herbe: que a bobus deuorata anginam procreat eosq̄ necat. **Hec** quippe **BOVO** bos dicitur **BOVO** mors. **Hanc** herbam quidā **Chameleonē** vocant. **Alij** **Linozoro**: q̄ ferore eius ricini e canum auribus decidat **kuoy** enim canis o **iesy** ferere.

Bumastos magna māma. Quo nomine dicitur est genus quoddā vūe grossioris et tumcat ad similitudinē māmarū bouis **BOVO** bouis **μαστος** māma que etiā **humāna** dicitur: siue quia veteres greci rebus magnis bu **preposuere.**

Buprestis vt inquit **Pli.** animal est **Scarabeo** lōgipe: di simile venenatū est. **Raz** in **Italia** fallit inter **herbas bouē** marine. **Unde** et nomen inuenit **Apud** **uiscosulū** titulo ad **legem Comeliam** scribitur. Si cui temere **pignētarij** dederint **pytio** campas aut **buprestinos** q̄ ambo venenata sunt teneri **pna legis** **cornele** de **ficarijs** et **venese.** Est et **buprestis** herbe genus quā in **laudib** ciborū habuere.

Bura siue **buris** pars aratri posterior: decurua: q̄ sit in similitudinē caudę bouis quasi bouis vna: que bouis caudam significat q̄ manu **bulci** tenetur. **Car.** li. j. de **re. rus.** Et **sepe** fracta **bura** relinquit vomeres in aruo. **Virg.** li. j. **Georg.** Continuo in **stylis** magna vi **stera** domatur: In **burim.**

Buris vbs **mediterraneę** **achaig.** de qua **Qui.** lib. xv. **mer.** Si **queras** **helices** et **burim** **achaidas** **vibes.**

Burrū quod nunc dicimus **ruffum**: pari modo **rubēs** cibo ac **potatione** **burrus** dicit quod a grecis **πυρρο** **pop** scribitur. **Hinc** **burbe** dicunt vestes **ruffe** **Sūt** tamen qui **byrrhum** scribant.

Burbarica genus **potionis** **Lac** **lapa** **mixtum** a **ruffo** colore nomen dicitur.

Burbarica: genus vestis.

Burdo dicitur: qui ex equo et asino natus est.

Burgundia **Ballie** **provincia** **celtice** **ducatu** **titulo** **in** **signis** **cum** **antea** **sub** **regibus** **fuerit** **qua** **burgundij** **et** **burgundiones.**

Burcana **insula**: vt **lib. iij.** docet **Plin** in **ocean** **ger**

manico: que nunc **sagaria** a **frugis** similitudine **sponte** **prouenit**: sic **appellata.**

Bustris **penul. pro.** **Nepruni** et **libyes** filius: et **deus** **luni** **appellatus.** **Qui.** lib. **Herol.** Si te **vidisset** **culu** **bustris** **in** **isto.** **Sta.** **tamen** **corrupt** **lib. vij. the.** **Pro** **trucibus** **monstris** **bustris** **infandū** **q̄** **dedisti.** **Quis** **grūs** **est** **bustris** **vel** **bustridis.** **Vir.** **Aut** **illudati** **ne** **scit** **bustridis** **aras.** **Hic** **rex** **fuit** **egypti** **q̄** **cū** **susceptos** **hospites** **inolare** **ab** **hercule** **interceptus** **est:** **cū** **et** **euz** **occidere** **voluisset.** **Est** **et** **bustris** **nomen** **vrbis** **in** **egy** **pro** **a** **bustride** **cōdita:** **in** **qua** **fuit** **repli** **magnū** **Hydis** **que** **quidē** **vrbis** **ab** **egyptijs** **solis** **vrbis** **a** **grecis** **vero** **thebe** **dicitur.** **Hinc** **bustrica** **prefectura.**

Busticon **scium** **mariscam** **dicitur** **que** **magna** **erat.**

Bustum si **Seruo** **credit** **vocat** **qñ** **erulum** **iām** **cada** **uer** **est.** **Qd** **et** **Vir.** **sensisse** **videt** **cū** **in** **q̄** **Semiustaq̄** **seruat** **busta.** **Liui.** **quos** **li. v.** **scribit** **locū** **fuisse** **lytra** **equimeliū** **nomine** **busta** **gallica:** **quomā** **illic** **acrua** **tos** **cumulos** **suorū** **defunctorū** **er** **pestilētia** **vsuerant** **galli.** **Cic.** **do** **li. ij.** **de** **legibus** **putat** **bustum** **appella** **ri** **tumbā** **aut** **monumētū:** **Hnag** **fuit** **Solonis** **lege** **posita** **si** **q̄s** **bustū** **aut** **violasset** **aut** **detecisset.** **Sue.** **in** **Cela.** **posuit** **pro** **sepulchro.** **Iudei** **qui** **etiam** **nocti** **bust** **cōtinuis** **bustum** **frequentarunt.**

Bustuarij **gladiatores** **dicit** **sunt** **qui** **ante** **sepulchra** **in** **honorē** **defuncti** **digladiabant.** **Li.** **in** **Dionem.** **Si** **mibi** **cū** **illo** **bustuario** **gladiatore** **et** **tecum** **et** **collega** **tuo** **decertandum** **fuisse.**

Buteo ex **accipitrum** **genere** **avis** **est** **quam** **greci** **a** **nu** **mero** **testium** **triochē** **vocant** **ορχιο** **apud** **eos** **re** **sticulus** **dicitur.**

Butubata **veteres** **vsurpauerunt** **pro** **eo** **quod** **nugatō** **rium** **est** **et** **nullius** **valoris.**

Butyrtam **magnū** **sacrificium** **appellauerunt** **qualis** **est** **becarombe** **et** **inolatio** **magnarū** **hostiarū.** **Suero.** **in** **Hero.** **Bynnica** **inter** **butyrtis** **apparatū** **barbā** **prī** **mā** **posuit.** **Hec** **em** **thyrtam** **dicitur** **sacrificiū** **et** **pre** **ponentes** **bu** **significant** **magnū** **sacrificium.** **Et** **Plu.** **Butyrtas** **appellat** **sacerdotes.**

Butyrum **penul. cor.** **bouis** **caseus** **BOVO** **enim** **bouis** **et** **VOVO** **caseus:** **q̄** **vt** **plurimū** **sicut** **inquit** **Pli.** **lib. xviii.** **sit** **ex** **bubulo** **lacte:** **q̄** **autē** **sit** **lactis** **natura** **tū** **iām** **pinguior** **et** **crassior** **et** **solidior:** **materia** **est** **q̄** **aut** **frequenti** **agitacione:** **aut** **conculsiōne** **assidua** **cohibet** **in** **se** **atq̄** **solidatur.**

Burus **vel** **bussus** **arbor** **erigua** **semper** **virens** **et** **tonsi** **lis.** **Producit** **ex** **se** **viscum** **et** **semen** **seu** **granum** **q̄** **cartegon** **dicitur.** **Burum** **vel** **bussus** **materia** **ipsa:** **d** **est** **lignū.** **Nam** **in** **plerisq̄** **nominib** **arbores** **sunt** **se** **mini** **generis:** **fructus** **do** **et** **ligna** **neu.** **Virg.** **Danc** **arbura** **stylue** **cruenta** **q̄** **myrta** **et** **cerea** **pruna** **volubi** **le** **burum.** **Ex** **buo** **spunt** **tibie** **multifozarites** **et** **pecti** **nes** **ad** **capillos** **eplicados:** **et** **pyides** **ad** **vilus** **pluri** **mos.** **Hecce** **πυρο** **q̄** **π** **plerūq̄** **in** **b.** **conuertitur** **Uñ** **burulū** **grecē** **piris** **idis.** **Hinc** **burcus** **a** **um:** **q̄** **ex** **buo** **est.** **Bureta** **loca** **buris** **consta:** **et** **burcolus.**

B Ante Y

Byzari **et** **budici** **volgo** **putantur** **imaginosi** **et** **qui** **a** **consuetudine** **ceterorū** **viuendi** **recesserunt.** **Hi** **apud** **grecos** **byzeres** **et** **buzeres** **dicuntur.**

Byzeres **et** **buzeres** **penultima** **producta** **populi** **sunt.** **Gal.** **Fla.** **Buzeres** **vagi.** **Pompi** **et** **Pli.** **Buzeros** **appellat.** **Ab** **his** **portus** **quidam** **in** **ponto** **appella** **batur** **byzariicus.**

Byrsa **cozum** **ac** **tergus.** **Virg.** **De** **caricis** **solus** **facti** **de** **nomine** **byrsam** **Laurino** **strum** **posset** **circūdare** **tergo.** **Quo** **noie** **etiā** **dicta** **est** **arx** **in** **media** **carthagi** **ne.** **Byrsa** **cozio** **sit** **byrucus** **pro** **coziario.**

Byllus **genus** **lini** **subtilissimi.** **Item** **lana** **conche** **adhe**

rens colore luteo ac perlucido. Et hoc fuit preciosissimae vestes byssine appellatae. Et byssinum eiusmodi color: appellatur: qui aliquando dicitur byssus: hoc fit si cocco tinctum tyrio tingatur.

Byzantium urbs ibraeque quondam a Pausania sparta novum rege condita: a qua byzante populi dicuntur. Postea a constantino in maius aucta gloriofissimi imperij sedes est totius caput orientis. Est alia civitas in apbica: qua quidam byzantium appellant: et populi byzantes. Darianus. Qui byzantium incolunt in apbica melle cetero in cremo fenerant. Stra. Byzantium per c. unde byzantenus ager apud Solinum. Prole. quoque regionem byzantium. Stephanus bysacitas et bysacenus. Suidas. τὸ βυζαντίου ἐστὶ σπῆρον τοῦ βασιλεως ρωμαίων τῆς ἡσθ γροραῖω τῆχει πεπονημερω μωλῆη λιθω καὶ τολοι πα.

Littera muta est:

Quae ante sequente vocali in eadem syllaba ponit: sed pferat sub voce g ob cognatione litterarum: ut Lnidus Lneus. Trāst etiam p cōpositiōes et derivatiōnes in g. ut quadringenti p quadringenti. In s ut parco parsi. In f ut duco duxi: neco noxa.

A Ante L

Caballus equus. Sene. epist. lxxvii. Quidum erat seculi decus imperatorum triumphalem censorumque supra omnia: hoc est Caronem vno caballo esse contentum. Hinc caballinus a um. Persius. Nec fonte labia p lui caballino.

Cacabus penul. cor. nomen a sono tractu: quem supra ignem positus facit: a nostris dicitur olla in qua pulmentum coquimus. Paul. Jurecō. Inter abentū quod supra focū pēdet et cacabū non multū interest. Nā hoc pulmentum coquit: in illo aqua ad potandū calefit. Apertius. Capita pororum simul elixabis in cacabo nouo ut aqua ad tertiam deferueat. Antiqui enim calidam et frigidam in cenis adhibere.

Cacus (ut fabule ferunt) Vulcani filius fuit: ore ignem euomens et in vasta spelunca habitans: vastus corporis repede ac latrociniis semper intentus: cuius soror caca vocabatur. Quae hercules clauis interfecit.

Cacabo as: penultima correpta propositū est vocis perdicum. Qui. Cacabat hinc perdit hinc glaciatur iprobis anser.

Cacos latine modo malus: modo deformis: modo timidus dicitur. Et barbara est dicitio: ut ait Theodorus. Caca lib. v. Iliados.

Cacia graece κακια: qua latine vertit in malicia iniquitate seu angustia quam κοκοστῆς Graeci dicunt et hoc magis p malicia transferri debuit. Cicero vitiositatem interpretari maualt quae malicia cum vitiositas nomen sit generalius ad oia vitia pertinet malitia specialius. Apud veteres malicia τὸν μωροῦ quasi sit et bona et mala: ut dolus bonus et malus. Unde apud Plautum dicitur cum laude. Te cūes summa omni malicia.

Cacephaton vel potius cacophaton dici potest mala locutio: vel mala consonantia: Cacon enim malū dicitur: phaton dicitur. Fit autē cum particula in sequit in ut Numeri cum nauibus equat. Itē cum sequens dicitio duas habet syllabas duabus hęc dicitibus similes ut fortunatam natam me cōsule Romam. Quicōtraria est Euphonia.

Cacophaton mala seu deformis compositio συρφε

Τὸν enim compositum dicitur: ut apud Virg. Eneid. facz iuuenū Terga fatigamus balta.

Cacobetes generia neutri malus mos: dicitio tetrasyllaba κακοῦ malū ἠθος mos. Nam ἠθος conuiesudo. Cū cura difficultum cum vlcus quidē presum est: sed que circa sunt intendunt et intumescit: ut inquit Cellus. Pli. Caro vituli recentia vulnera non patitur intumescere: finum bubulum cum melle signum vituli cinis vlcera sordida que cacobete vocant late mulieris sanant. Iuue. pro ambitione sumptisse videtur per translatione que cum semel aio infederit non facile amoueri potest. Tunc inquit insanabile mulros scribendi cacobetes.

Cacologus penultima correpta maledictio: Cacologia maledictio.

Cacobasilea malum regnum: cacodemon inglorius. Cacozelus ineptus imitator penul. pro ducta.

Cacecia siue cacecia vel cacecia: species est phthisis in malus corporis habitus: quo alimenta corripuntur quod fit cum longo morbo vitata corpora etiam si illo vacent refectione tamen non accipiunt. Tamen apud Aristotelem aliud significat.

Cachinnus solutus risus: a sono risus fictum vocabulum. Ju. Sed facilis cuius rigidi. censura cachinni. Persi. Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos. Hinc Sene. incipit ut risus sit sine cachino: vox sine clamore. Apud antiquos non de risu tantum dicit sed et de sono vehemētiore Latul. Procedunt leuiter terque sonant clangore cachinni.

Cachinno: depo. et cachinno as neu. pro imoderate rideo. Lucre. lib. iiii. Quia famule multę fugitant: furtimque cachinnant. Dicitur et de sono vehemētiore. Accius. Sena sonando crepitu clangentes cachinnant. Venit tamen ex greco κακχαῖω.

Caco as: ventris onus depono ex cresco. Var. Ventris onus misero nec te pudet excipis auro Bassa bis vitro: carius ergo cacas. Hinc cacaturio is idē. Cacaturio is. Var. Lenaturio non cacaturio.

Cacula pe. cor. militis seruus αρα τοῦ καλῶν id est a lignis. Erant enim cacule militum ferri fustibus: clausis ligneis armati ad turclam dominorum. Plau. Cū deo caculam militarem.

Cacumen pe. pro. verter: summitas montis. Cacearia insula in ponto qua Dōpo. libro. ii. Collisariam vocat.

Cado is: cecidi casum: significat ruo. Aug. sup Joanne Qui non intrat per ostium in ouile ouium: sed ascendit aliunde: vobis misero mihi quod casurus sum. Interdum cadere est euenire. Luce. li. iiii. offi. Nec pgeter sapiētē cadere in quod potest Interdum occidere et mori. Virg. Ludit et rippeus iustissimus vnus. Et cadere dicunt illi qui leuati a summo ad inferiora labuntur. Cadere a causa est aduersario in causam cōcedere: quod plerique faciunt ne maiora incurrant damna quod est litem perdere. Quibus cōposita sunt Accido: concido: decido: excido: incido: intercido: occido: pido: recido: et succido: que habent penul. cor. Deriuatiua sunt casa: caso: as: et castro de quibus infra.

Cadaver pe. p. a cadēdo. Nam ut inquit Hiero. Ab eo quod post mortē ceciderit cadaver dicitur. Et pprie de corporibus mortuis quibus et de oppidis ad solum deductis quibus dicitur. Ser. Sul. Luce. Tor oppidozū cadauera proiecta iacent. Hinc cadauerinus a num. pe. pro ducta. Aug. li. ij. de ciui. dei. Si tantis sacrificiorum cadauerinis non contaminantur nidozibus.

Caducus a um. penul. pro. non solum momentaneū significat quod facile cadat: sed quod cadere faciat. Cū morbus caducus quod facile cadat. Pli. lib. xvij. In dupis quoque que mature ceteris tunc sunt precipue caduce id riguis magis euenit etiam non ceciderit salutiendū.